

Rodinné právo

- historicky řadí do soukromého práva, jako součást práva občanského.
- je to právo specifické, neboť je u něj omezena smluvní volnost ve prospěch zásahů státu
- Takováto úprava vznikla s ohledem na zájmy, které rodinné právo chrání tj. zájmy nezletilých dětí
- Dříve bývalo upraveno samostatným zákonem o rodině, dnes je součástí občanského zákoníku.

 zahrnuje celou řadu oblastí, upravuje:

 vztahy mezi manžely,

 mezi rodiči a dětmi,

 oblast registrovaného partnerství,

 náhradní výchovy

 sociálně-právní ochranu dětí

Manželství

 Manželství je z pohledu práva trvalý svazek muže a ženy, vzniklý v souladu se zákonem, jehož účelem je založení rodiny a řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.

Vznik manželství

- Zákon uznává dva způsoby uzavření sňatku a to sňatek civilní a církevní
- V případě civilního sňatku učiní snoubenci prohlášení o vstupu do manželství před starostou, nebo jinou pověřenou osobou
- Místo určuje úřad, může povolit kterékoliv místo dle přání snoubenců
- U církevního sňatku učiní snoubenci totéž prohlášení před osobou, která byla pověřena oprávněnou církví
- Podmínkou uzavření církevního sňatku je vydání osvědčení od matričního úřadu, že splnili všechny předpoklady pro vstup do manželství

Práva a povinnosti manželů

- Vznikem manželství vznikají manželům nová práva a povinnosti, ve kterých jsou si rovni.
- Splnění těchto povinností by mělo vést k harmonickému manželství, které plní svoji funkci.
- manželé jsou povinni brát na sebe vzájemně ohled v rámci společného soužití a pokud mají děti, musí brát na zřetel i jejich zájmy.
- Jsou povinni pečovat řádně o děti a vytvářet tzv. zdravé rodinné prostředí.
- Jejich povinností je také vzájemně si sdělovat podstatné informace a o důležitých věcech rozhodovat společně.

Společné jmění manželů

- Vznikem manželství, vzniká také společné jmění manželů, jako zvláštní druh bezpodílového spoluvlastnictví.
- Společným jměním manželů je vše, co v průběhu trvání manželství nabyli, tedy majetek, práva i dluhy.
- Výjimkou jsou dluhy, které jsou nepřiměřené k majetkovým poměrům manželů, nesouvisí s jejich společným soužitím a způsobil je jeden manžel bez vědomí toho druhého.
- Dále do společného jmění nepatří dary, dědictví, restituce, i když je manžel obdržel za dobu trvání manželství.
- Zvláštní režim má tzv. obvyklé vybavení domácnosti, o kterém nesmí jeden manžel rozhodnout bez souhlasu druhého

Společné jmění manželů

- Společné jmění lze ve formě notářského zápisu zúžit, rozšířit, případně omezit nakládání s ním.
- Pokud má tato smlouva působit i vůči ostatním osobám musí být zavedená do veřejného seznamu, jinak má účinky pouze vůči osobám, které o ní ví.
- Společné jmění manželů zaniká společně se zánikem manželství, po rozvodu se provede vypořádání společného jmění, kdy podíly obou manželů by měly být stejné.
- Při vypořádání se zohledňuje míra zasloužení se o majetek, potřeby nezletilých dětí a zajištění chodu společné domácnosti

Rozvod

- Manželství může zaniknout třemi způsoby:
 - smrtí některého z manželů,
 - prohlášením za mrtvého (stejně účinky jako smrt, tedy zahájení dědického řízení)
 - rozvodem.
- Rozvod je životní situací, která není státem a zákonodárci podporována
- proto nalezneme v zákoně formulaci „manželství může být rozvedeno“, nikoliv „musí“.
- Základním předpokladem pro rozvod je tzv. kvalifikovaný rozvrat.
- Tento rozvrat musí být v takové míře, že nelze předpokládat, že by manželé své soužití dokázali obnovit

- Proto, aby mohl soud manželství rozvést, musí být pravomocné rozhodnutí, které upravuje poměry k nezletilým dětem, tedy komu jsou děti svěřeny do péče a určení vyživovací povinnosti
- „Ideálním“ způsobem rozvodu je, pokud se manželé dokáží na všem sami dohodnout a při podání návrhu na rozvod podají zároveň smlouvu o vypořádání majetkových poměrů a dohodu o úpravě poměrů k nezletilým dětem.
- Pokud toto manželé nedokáží, soud zjišťuje okolnosti rozvodu a může se rozhodnout zda manželství rozvede, či ne

Děti

- Rozvod manželství má zpravidla největší negativní dopady na děti.
- Celá zákonná úprava rozvodu proto směřuje převážně k ochraně dětí.
- Jak je již zmíněno výše, aby mohl soud manželství rozvést, musí být vyřešeny vztahy rodičů a dětí v době po rozvodu.
- O těchto poměrech se rozhoduje v samostatném řízení, v jehož průběhu je brán ohled pouze na zájmy dítěte.
- Rozhoduje se o způsobu výchovy dítěte, tj. zda bude dítě svěřeno jednomu rodiči, nebo oběma do střídavé péče a upravuje se styk dítěte s rodičem u kterého nebude bydlet.
- Stanovuje se také výše výživného.
- Při určování rozsahu vyživovacích povinností se zohledňují odůvodněné potřeby dítěte a možnosti rodiče.
- Zákon stanovuje zásadu, že dítě se má podílet na životní úrovni svých rodičů a tato zásada by měla být dodržena i v době po rozvodu

Registrované partnerství

- Trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví
- Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství
- Prohlášení o vstupu do partnerství před matričním úřadem
- Aspoň jeden z partnerů musí být občan ČR

- Stejné postavení jak manželé, tedy povinnost se podílet na vedení domácnosti, společně rozhodovat, vyživovací povinnost
- Partnerství není překážkou pro svěření dítě do péče
- Ale nelze dítě osvojit
- Nevzniká společné jmění – buď je vlastníkem jeden z partnerů, nebo spoluvlastnictví
- Právo na informace o zdravotním stavu partnera

Zánik :

 Smrtí

 Prohlášením za mrtvého

 Zrušením soudem

